

Spis treści

Słowo wstępne	13
Rozdział pierwszy U progu okresu powojennego	23
Straty wojenne	23
Czy straty wojenne z biegiem czasu ulegają wyrównaniu?	31
Wojenny deficyt urodzeń	32
Sieroctwo wojenne	34
Rozdział drugi Stan liczebny i rozwój ludności	37
Znaczenie liczby ludności	38
Ilość czy jakość?	45
Ludność optymalna	49
Eksplzja demograficzna	53
Spisy ludności	56
Stan i rozwój ludności Polski	58
Notatka historyczna	59
Powojenna ewolucja ludności Polski	60
Dynamika wzrostu ludności	63
Polska na mapie demograficznej Europy	64
Polacy na obczyźnie	68
Rozdział trzeci Rozmieszczenie ludności	69
Znaczenie problemu	69
Ekonomiczne i pozaekonomiczne przesłanki rozmieszczenia ludności	72

Rozmieszczenie ludności Polski u progu okresu powojennego	73
Rozmieszczenie ludności Polski w okresie 1950 - 1972	74
Dynamika wzrostu liczby ludności województw	77
Ziemie Zachodnie i Północne	82
Ludność autochtoniczna i napływowa	86
 Rozdział czwarty Prognozy rozwoju ludności	 90
Uwagi wstępne	90
Spojrzenie w przyszłość — obowiązkiem demografa	91
Rok 2000 jako przedmiot powszechnego zainteresowania	92
Wizja ludności stacjonarnej	94
Wizja ludności regresywnej	101
Z historii prognoz	103
Zadania prognozy demograficznej	106
Rola hipotez w prognozie demograficznej	108
Horyzont czasowy prognozy	112
Prognozy demograficzne ONZ	114
Zmierzch eksplozji demograficznej	117
Ocena i krytyka prognoz demograficznych	118
Rewizja prognoz	119
Rozwój polskiej prognostyki	119
Rewizja polskich prognoz demograficznych	120
Rozwój ludności Polski w latach 1970 - 2000	123
Rozwój ludności Polski według prognozy „pomigracyjnej”	125
Przewidywany rozwój ludności pięciu największych miast polskich	125
Przewidywany rozwój ludności województw	127
Prognozy dla Polski i innych europejskich krajów socjalistycznych wykona-	
ne przez amerykańskich demografów	129
 Rozdział piąty Gęstość zaludnienia	 134
Notatka historyczna	134
Uwagi metodologiczne	135
Skala parametrów gęstości zaludnienia	136
Walor poznawczy wskaźnika gęstości zaludnienia	137
„Standing room only”	140
Zagadnienia interpretacyjne	140
Powierzchnia Polski	141
Gęstość zaludnienia Polski	143
Gęstość zaludnienia pięciu największych miast polskich	144
Gęstość zaludnienia województw	146

Gęstość zaludnienia terenów wiejskich	147
Porównania międzynarodowe	148
Perspektywy	150
Rozdział szósty Podział ludności na miejską i wiejską	153
Kryteria miejskości	153
Zagadnienie porównywalności danych	155
Czy dychotomiczny podział osiedli jest wystarczający?	156
Suburbanizacja	157
Różne typy miast	159
Konurbacje	161
Zagadnienia interpretacyjne	161
Sieć miast w Polsce	162
Problem małych miast	164
Problemy wielkich miast	165
Ludność miast i wsi	166
Rozmieszczenie terytorialne ludności miejskiej i wiejskiej	170
Koncentracja ludności miejskiej	174
Porównania międzynarodowe	177
Perspektywy	179
Rozdział siódmy Proces urbanizacji	182
Uwagi wstępne	182
Uwagi metodologiczne	185
Skale współczynników urbanizacji	188
Typologia procesów urbanizacyjnych	192
Zagadnienia interpretacyjne	193
Eksplzja urbanizacyjna	196
Demograficzne i społeczne konsekwencje urbanizacji	199
Proces urbanizacji w Polsce	200
Postępy procesu urbanizacji w Polsce Ludowej	204
Stopień urbanizacji województw	207
Porównania międzynarodowe	210
Perspektywy	211
Rozdział ósmy Rozwój wielkich miast	216
Notatka historyczna	216
Uwagi metodologiczne	217
Skala „wielkomiejskości”	218

Wielkomiejskość a poziom rozwoju gospodarczego kraju	219
Miasta milionowe	220
Problem „miast zamkniętych”	222
Dominacja stolicy	225
Kryzys wielkich miast	226
Wielkie miasta w Polsce	227
Wielkie miasta w podziale na podgrupy	232
Porównania międzynarodowe	238
Perspektywy	240
 Rozdział dziewiąty Struktura ludności według płci	 242
Znaczenie problemu	242
Uwagi metodologiczne	244
Skala współczynników feminizacji	247
Czynniki kształtujące strukturę ludności według płci	248
Destrukcyjny wpływ wojny	249
Struktura ludności Polski według płci	251
Notatka historyczna	251
Obraz stosunków powojennych	253
Ludność miast i wsi według płci	255
Ludność pięciu największych miast polskich według płci	257
Ludność województw według płci	259
Struktura ludności miast i wsi według płci w przekroju wojewódzkim	260
Porównania międzynarodowe	262
Perspektywy	266
 Rozdział dziesiąty Struktura ludności według wieku	 271
Zagadnienia metodologiczne	273
Skala liczebności dzieci	275
Przeciętny wiek ludności	277
Zagadnienia interpretacyjne	282
„Prawo równowagi struktury wieku”	284
Struktura ludności Polski według wieku	285
Notatka historyczna	286
Struktura wieku ludności w Polsce Ludowej	287
Ludność Polski według biologicznych grup wieku	291
Ludność Polski według ekonomicznych grup wieku	294
Ludność według wieku i płci	300
Ludność miast i wsi według wieku	303

Struktura wieku ludności w przekroju terytorialnym	307
Ludność województw zachodnich i północnych oraz pozostałych województw według wieku	307
Struktura wieku ludności pięciu największych miast polskich	310
Struktura wieku ludności województw	312
Porównania międzynarodowe	316
Perspektywy	320
 Rozdział jedenasty Ludność według stanu cywilnego	 327
Uwagi metodologiczne	327
Test definitywnego celibatu	329
Uwagi interpretacyjne	333
Nierówność liczb żonatych mężczyzn i zamężnych kobiet	334
Umieralność a stan cywilny ludności	335
Ludność Polski według stanu cywilnego	336
Ludność miast i wsi według stanu cywilnego	340
Kawalerowie i panny	341
Ludność w stanie małżeńskim	350
Wdowcy i wdowy	360
Rozwiedzeni i separowani	364
Porównania międzynarodowe	367
Perspektywy	371
 Rozdział dwunasty Ludność według wykształcenia	 373
Uwagi metodologiczne	373
Skala wskaźników analfabetyzmu	377
Zagadnienia interpretacyjne	378
Analfabetyzm w skali światowej	381
Analfabetyzm w Europie	382
Wykształcenie a dieta	385
Wykształcenie ludności w Polsce	386
Struktura ogółu ludności według wykształcenia	387
Wykształcenie mężczyzn i kobiet	389
Wykształcenie według wieku ludności	391
Ludność miast i wsi według wykształcenia	394
Poziom wykształcenia ludności w przekroju terytorialnym	397
Poszczególne kategorie ludności według wykształcenia	399
Analfabeci	399
Ludność z wykształceniem powyżej poziomu podstawowego	400

Studenci	402
Ludność z wyższym wykształceniem	403
Perspektywy	406
 Rozdział trzynasty Struktura zawodowa ludności	408
Zagadnienia metodologiczne	409
Kwalifikacje zawodowe i stosunek do pracy	413
Bilans aktywności zawodowej	414
Proces dezagraryzacji i jego mierzenie	414
Aktywność zawodowa osób w wieku poprodukcyjnym	416
Źródła utrzymania ludności Polski	417
Potencjalna siła robocza	420
Efektywna siła robocza; ludność czynna zawodowo	424
Czynni zawodowo według działów gospodarki narodowej	426
Czynni zawodowo według płci i wieku	429
Czynni zawodowo według wykształcenia	432
Czynni zawodowo w przekroju terytorialnym	433
Struktura zatrudnienia według sektorów	440
Zatrudnienie w Polsce według sektorów	445
Aktywność zawodowa ludności Polski	450
Aktywność zawodowa mężczyzn i kobiet	451
Aktywność zawodowa w rolnictwie i poza rolnictwem	451
Aktywność zawodowa według wieku	453
Aktywność zawodowa w miastach i na wsi	456
Aktywność zawodowa w przekroju terytorialnym	457
Aktywność zawodowa w rolnictwie i poza rolnictwem w przekroju terytorialnym	459
Aktywność zawodowa ludności w wieku produkcyjnym w przekroju terytorialnym	461
Porównania międzynarodowe	463
Perspektywy	471
 Rozdział czternasty Kobieta w pracy i w domu	473
Aktywizacja zawodowa kobiet	473
Praca zawodowa kobiet w Polsce	476
Potencjał reprodukcyjny kraju	484
Zagadnienia metodologiczne	485
Kobiety w wieku rozrodczym w Polsce	486
Gospodarstwa domowe i rodziny	491
Porównania międzynarodowe	500
Perspektywy	506

Rozdział piętnasty	Procesy migracyjne	512
Wędrowki wewnętrzne		512
Źródła statystyki wędrowek wewnętrznych		514
Mierniki wędrowek		515
Migracje wahadłowe		517
Wędrowki lokalne		518
Prognozowanie wędrowek		519
Przyczyny wędrowek		521
Konsekwencje wędrowek		524
Adaptacja żywiołu napływowego		527
Problem ograniczania swobody wędrowek		528
Wolumen wędrowek wewnętrznych w Polsce		530
Kierunki przemieszczeń		533
Wędrowki ludności w przekroju miasto—wieś		535
Wędrowki jako czynnik wzrostu liczby ludności miast		545
Wędrowki ludności w pięciu największych miastach polskich		547
Wojewódzkie współczynniki przyrostu lub ubytku migracyjnego		554
Płeć migrantów		562
Wiek migrantów		564
Migracje zagraniczne		568
Perspektywy		571
 Rozdział szesnasty	 Inne charakterystyki ludności	 577
Struktura narodowościowa ludności Polski		577
Odżywianie		580
Inwalidztwo		583
Ludność nierolnicza na wsi		585
Żywiciela i żywieni		587
 Literatura		 592
Skorowidz nazwisk		602
Wykaz tablic		609